Ugledna čembalistica Višnja Mažuran obilježila 45. obljetnicu umjetničkoga rada

Moje srce je u Varaždinu...

"Ova simpatična, muzikalna pijanistica jedna je od savršenih, talentiranih učenika varaždinske Muzičke škole, koja je srednju Glazbenu školu završila kod Dese Jovanović, a daljnje muzičko obrazovanje i usavršavanje stekla na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji u razredu Ive Mačeka, te se sada, jednakom voljom i upornošću probija uspješno i na teškom putu koncertne estrade... Njena interpretacija Bacha i Beethovena je darovito poznavanje i izvođenje složenih formi ovih velikana muzike, a sviranje Chopina i Debussya otkriva istančan osjećaj za interpretaciju lirskih mjesta", zapisao je **Radoslav Jambrošić** nakon prvog samostalnog koncerta **Višnje Mažuran**, 5. studenoga 1965. u Puli.

Sinonim života čembala

Od tada su prošla desetljeća, tijekom kojih se "naša mala Višnja" razvila u veliku umjetnicu čije je ime sinonim života čembala u hrvatskoj glazbenoj reproduktivi. Svirkom na tom instrumentu s tipkama, specifičnog zvuka što nastaje trzanjem žica, obišla je svijet.

Publika je u njezinom umijeću podjednako uživala i pljeskala u washingtonskom Kennedy Centru, madridskom Teatru Real, u Salle Pleyel u Parizu, salzburškom Mozarteumu... no nigdje pljesak publike tako ne grije kao u rodnom Varaždinu!

Osjetila je to Višnja Mažuran i 3. listopada u prepunoj varaždinskoj katedrali. Varaždinci i mnogobrojni gosti nisu štedjeli dlanove. Zašto i bi, kad je *ambasadorica glazbenog Varaždina* tim koncertom proslavila 45. godinu umjetničkoga djelovanja, kao i svoj 53. nastup na Varaždinskim baroknim večerima. Sportski rečeno, rekord koji će se teško oboriti!

Tri dana potom, u njezinu zagrebačkom domu u Primorskoj ulici, sve podsjeća na varaždinski glazbeni događaj. Vaze prepune cvijeća su posvuda gdje ih želi vidjeti domaćica, uživajući u ljepoti cvjetne aranžerske umjetnosti... U tom trenu začulo se zvono na vratima. Višnjina prijateljica iz studentskih dana, pijanistica **Mira Flies Šimatović,** poslala je po dostavi dvije boce finoga vina, za slavljenicu i njezina bržnoga supruga **Berislava Brajkovića**, uz to i ružu ubranu u njezinu vrtu koja čarobno miriši.

Nazdravili smo čašicom *vina od višanja*, što je također bio varaždinski dar slavljenici i krenuli na zajedničko glazbeno-novinarsko putovanje u sjećanja. Ono je prepuno sentimenata, jer je prošlost u pitanju, no naša sugovornica čvrsto živi u sadašnjosti s pogledom na budućnost.

Duboke veze s Varaždinom

Početkom svoje karijere Višnja drži spomenuti klavirski recital u Puli, koncert koji je rezultirao afirmativnom kritikom. On je najavio umjetnički uspon glazbenice koja je u četiri i pol desetljeća koncertantne aktivnosti dva puta obišla pet kontinenata.

- Neki kolege računaju početak svoje karijere od prvog nastupa, a prvi su nastupi uglavnom u doba školovanja, kad se još uči - kazala je Višnja. Još se prisjećala uzbuđenja kad je na svom jubilarnom koncertu, u društvu s članovima *Varaždinskoga komornog orkestra,* izašla pred publiku koja je svoju glazbenu milenicu uvijek nosila na dlanovima.

- Nešto se posebno dogodilo baš te večeri između mene i Varaždinaca. To je ljubav, dugotrajna međusobna veza. Iako već desetljećima, gotovo 50 godina, živim u Zagrebu, moje srce je u Varaždinu... S Varaždinom me vežu uspomene otkad znam za sebe! – kaže umjetnica, ujdno i redovna profesorica zagrebačke Muzičke akademije, na kojoj je 1995. utemeljila katedru za čembalo i osmislila plan i program studija.

Premda u Varaždinu nema više nikog svoga, ima "nekog" zbog kojih srce uvijek življe kuca. To su Višnjine "puce": **Tanja, Renata, Inga, Nina, Kufta** i jedan dečko – **Micek...** Tako, naime, nadimkom zovu dr. **Miroslava Samobora.** Uvijek kad Višnja dolazi u Varaždin, svi su na broju i ne daj Bože da propuste veselje zajedničkoga viđenja.

- To je uistinu neopisivo veselje! Nismo svi iz iste generacije, ali poznanstva su to iz gimnazijskih ili klupa Muzičke škole, iz grada... Bili smo dobra klapa duhovitih i pametnih djevojaka. S curama sam se nakon koncerta susrela u "Turistu". To što u stanu mirišu svježe dunje, zasluga je **Renate Zuber**, a što se „crveni" cikla iz staklenke - **Tanje Majnarić**. Donijele su mi na dar. Kakva topla ljudska gesta!

Višnja Mažuran na svom slavljeničkom koncertu, uz Varaždinski komorni orkestar

- Kad bi netko sa strane slušao naše razgovore sigurno bi zajedno s nama uživao u smijehu. Čega se sve ne sjećamo, kojih zgoda i događaja. Dogodilo bi se da smo se i po dvije istodobno zaljubile u istoga dečka. Imale smo i ljubimce s velikog ekrana, po dvaput dnevno išle bismo u kino gledati isti film. Obožavala sam **Gregory Pecka i Gerarda Philipea.** A tek naše šetnje korzom, po Starome gradu - prisjeća se Višnja svoje nepotrošne mladosti u rodnome Varaždinu.

"Moj dragi Gotal..."

Među čestitarima s cvjetnim je buketom bio i **Rajko Novak** sa suprugom, glumicom **Jagodom Kralj**, "dečec s kojim sam se igrala, susjed iz kuće". Ali i **Vladimir Gotal Dodek**, "moj dragi Gotal, kojeg jako volim i koji me neizmjerno zadužio snimanjem mojeg velikog Bacha u Varaždinu". Možda je sada razumljivija Višnjina strepnja uvijek kad izlazi pred Varaždince, s mislima i propitkivanjima hoće li dobro odsvirati, hoće li biti na visini...

- Nikad ne mora biti savršeno, toga nema. Jednostavno, željela sam da to bude jedan lijepi koncert. Svirala sam na čembalu Varaždinskih baroknih večeri, koje sam u koncertnoj dvorani kazališta promovirala prošle godine. Instrument je dobar, premda je taj dan imao svoje *mušice*, pa je bio malo popravljan. No, svojoj umjetničkoj zadaći uvijek odgovorno pristupam, bez odgovornosti se ne može na pozornicu. Čak postoji jedna vrsta treme, koja ne smije biti panična, ali je dobro da je prisutna. Ta trema je osjećaj da moram biti u formi i pokazati što mogu. Nikad nisam sasvim zadovoljna, ali bitnije mi je što kažu moji slušatelji...

Kad sam izašla, bila sam osupnuta kako je crkva prepuna publike, nisam vjerovala da će toliko ljudi doći. Dirljivo je što je na koncert došlo i dvadesetak mojih prijatelja iz Zagreba, što mi je bila čast. Sjeli su u svoje automobile i dovezli se u Varaždin da bi mi na taj način pokazali ljubav i poštovanje prema ovome što radim - pripovijeda Višnja. Pri tome ne zaboravlja naglasiti i vrlo lijepu suradnju s Varaždinskim komornim orkestrom:

- To nije naša prva suradnja, ali je prva velika. Ipak su to bila tri velika Bachova koncerta, što nije lako napraviti. Kolege su se jako potrudili, suradnja je bila konstruktivna i sve su moje želje poštovali. Čembalo je nježan instrument, a kad se svira u katedrali, dakle u velikom prostoru, mora ga se maksimalno otvoriti kako bi taj zvuk dopirao do dna crkve. Morala sam otvoriti cijelo krilo, tako da su glazbenici zbog toga imali slabiju međusobnu komunikaciju, ali sve je dobro funkcioniralo.

Slavljenica sa svojim varaždinskim prijateljima iz mladosti

Umjetnica u razgovoru s našim suradnikom Ž. Slunjskim

Bobićev glazbeni dar

Kad se krene u šetnju kroz umjetničku karijeru Višnje Mažuran, posebno je poglavlje njezino djelovanje u slavnom ansamblu *Zagrebačkih solista*, s kojima je bila od 1971. godine, kao solistica i continuo čembalistica. Puna tri desetljeća trajalo je umjetničko prijateljstvo jedine dame u muškom glazbenom društvu:

- To je bio veliki zaokret za mene. Našla sam se u maloj grupi, ali u kojoj sam uvijek bila sa svojim zvukom. Otkrivala sam i studirala literaturu pisanu baš za moj instrument, negdje od polovice 17. do kraja 18. stoljeća -prisjeća se naša umjetnica. A njoj su u karijeri partneri u trostrukim Bachovim koncertima bili i slavni glazbenici kakvi su **Henryk Szeryng, Felix Ayo, Pavel Vernikov, Irena Grafenauer, James Galway...**

Bavila se i klasikom, ali i modernim koncertima 20. stoljeća, svirajući **Papandopula, Martinua, De Fallu...** A već sada se veseli i praizvedbi *koncerta za čembalo* koji za nju piše Varaždinac **Davor Bobić**. Bit će to njen novi nastup u rodnome gradu, uz Varaždinski komorni orkestar, 22. veljače iduće godine, pod ravnanjem **Tomislava Fačinija.**

Nema nagrade kojom Višnja Mažuran nije nagrađena u svojoj blistavoj karijeri. Uz umjetničku obljetnicu drugi put joj je dodijeljena nagrada "Ivan Lukačić" VBV-a. Prvi put ju je dobila 1987., za odsvirane Bachove "Goldberg varijacije". Nagradu je dobio i *Ansambl Symblema*, čiji je član glazbenog trolista dvostruki ovogodišnji laureat **Pavao Mašić,** nekadašnji Višnjin student, a sada njezin asistent na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

- Ne smijem ga samo za sebe svojatati, jer Pavao je i orguljaš, mlad čovjek prepun znanja, s pet diploma, i s punim je pravom za svoje nastupe na 40. Baroknim večerima osvojio nagrade "Kantor" i "Jurica Murai" te "Ivan Lukačić" s ansamblom. S njim je kao studentom bilo fantastično raditi, a nakon diplome usavršavao se u svijetu. Čekam da dobije status docenta, što on zaslužuje i onda se ja mogu pedagoški povući – kaže Višnja Mažuran, kod koje je tijekom sveučilišne profesorske karijere studiralo 40-ak studenata, od kojih je deset diplomiralo čembalo kao glavni predmet.

Beri - umjetnik i partner

Kada i napusti zgradu u zagrebačkoj Gundulićevoj ulici, to ne znači da će utihnuti zvuk njezina čembala. I dalje će sudjelovati u solističkoj djelatnosti, koja je intenzivna zadnjih 15-ak godina. Zasluga je to i samozatajnog njezina supruga Berislava Brajkovića, Berija kako ga prijatelji još zovu. On je pionir lutkarstva na ovim našim prostorima, jer je obilježio Zagrebačko kazalište lutaka kao ravnatelj, redatelj i lutkar. Proljetos, na *XV. Vukovarskom lutkarskom proljeću,* uručeno mu je priznanje za životno djelo.

- Kad sam ga upoznala, bio je to za mene veliki događaj u životu. Jer, upoznala sam čovjeka koji me voli, razumije i u cijelosti podupire u ovome što radim. Imam sjajne uvjete za rad i prijeko potreban mir. Bilo je trenutaka kad sam mu kazala kako bih možda trebala prekinuti karijeru, a on mi je na to rekao: "Ne, ne, ti si najbolja u ovome što radiš i ni slučajno da pomišljaš o prekidu. Presretan sam što radiš to što voliš" - ističe zahvalna umjetnica o ovome umjetniku i svom životnom partneru.

Zato je sasvim razumljivo što je Višnja Mažuran upravo zadnjih 15-ak godina ostvarila svoje najveće programe u karijeri - od *Umjetnosti fuge*, 48 preludija i fuga, do sto Scarlattijevih sonata, Haydnovih 14 sonata... a priprema i nove programe, od kojih je jedan "Od Bacha do Bartoka". Neće zaboraviti ni velikog maga **Francoisa Couperina** koji je napisao 27 suita za čembalo. Da bi se to kvalitetno odsviralo i u punom sjaju prezentiralo publici, treba biti u svakodnevnom, višesatnom prijateljstvu sa čembalom:

- Prije podne radim tri sata, popodne još dva, katkad i noću, koliko izdržim. Kad se približe termini koncerata, naravno da se još više radi. Rijetko prođe dan bez svirke! Opuštam se čitajući knjige, slušanjem glazbe ili razgovorom sa suprugom, tijekom kojega se nerijetko zajedno smijemo...

Tekst i snimke:
Željko Slunjski